

B U L T E N O

DE ESPERANTISTAJ KLUBOJ EN PRAGO KAJ BRNO

3 - 1997 Periodický zpravodaj esperantských klubů v Praze a Brně

82. světový kongres esperanta proběhl v australské Adelaidě ve dnech 20.-27.7.1997 pod heslem "Spravedlnost a tolerance ve světě mnoha kultur". Zúčastnilo se kolem tisícovky osob, z toho 5 českých turistů s agenturou KAVA-PECH Dobřichovice. Šestým Čechem na kongresu byl český velvyslanec v Austrálii Jaroslav Suchánek, který oslovil kongres v esperantu, jemuž se jako chlapec učil. Kongres přijal akční program "Esperanto 2000" s nástinem úkolů, které si esperantisté kladou na prahu třetího tisíciletí. Součástí kongresu byl bohatý přednáškový a kulturní program. Příští kongres bude ve francouzském Montpellieru.

Světového kongresu esperantistů katolíků v Římě a Rimini na počátku září se zúčastnily i dvě naše členky (Marta Lorková a Milena Picková). Na 300 účastníků z 23 zemí bylo m.j. přijato u prezidenta Italské republiky a na veřejné audienci u papeže, který je oslovil krátkým pozdravem v esperantu. Podrobnější informace přineseme příště.

Na přednášku o Františku Kožíkovi jako esperantistovi přišla do brněnského klubu (10.9.) i Mistrova sestra s manželem a dvěma přítelkyněmi, které byly schopny porozumět přednášce i v esperantu. V následující české debatě spisovatelova sestra vyprávěla o účinku Kožíkova románu *Na dolinách svítá* (v rukopise existuje esp. překlad J. Vondrouška) o vymyšleném hejtmanu Šarovcovi na rekonstrukci zříceniny Hluk (nyní se tam pořádají kulturní akce a svatby) a na zvýšení zájmu o místní historii na Moravském Slovácku. Prozradila, že F. Kožík si ze svých prací nejvíce cenil román o Josefu Mánesovi, kterému věnoval největší péči.

Brněnský klub obohatí svou činností noví mladí esperantisté. V říjnu přijde do Brna studovat 18letý Pavel Marušinec z Litoměřic, který už aktivně pracuje v klubu v Ústí nad Labem a hodlá v této činnosti pokračovat. Student z Třebíče Jiří Srba sice nebude mít na návštěvy klubu čas, ale slíbil spolupráci při využití esperanta na Internetu. Klub začali navštěvovat i 14letí žáci z gymnázia na Sirotkově ul., především iniciátor školních esp. kurzů a školního esp. časopisu Jan Hladký. S tímto chlapcem vyšlo interview v deníku *Mladá fronta dnes* pod názvem *Gymnazista získal nejvíce esperantistů na zájezdu* a jeho přesvědčovací schopnost se prokázala i na jazykovém táboře v Lančově, kde během dvou týdnů získal pro esperanto na 15 svých vrstevníků z kurzů angličtiny a němčiny, kteří se s ním učili esperanto odpoledne v době osobního volna.

Brněnský esperantský klub děkuje za dlouholetou práci pro klub svému bývalému tajemníkovi ing. Karlu Daňkovi, který se v půli léta přestěhoval do Prahy a posílí tak tamní klub. Několik let připravoval tento bulletin, stejně tak i několik čísel čtení pro dětské esperantisty Ringo, technicky redigoval i svazový orgán Starto. Do klubového programu přispíval přednáškami o reiki, síle kamenů, východní filozofii a písněmi při kytarě. Přejeme mu zdar v novém působišti.

Oba naše kluby postihly ztráty členů. V dubnu (5.4.) zesnul skvělý český spisovatel František Kožík, který byl i členem Českého esperantského svazu a pražského esperantského klubu, v květnu (5.5.) odešel z řad pražského klubu i nestor českých esperantistů Jaroslav Mařík, čestný člen Světového esperantského svazu, považovaný za chodící encyklopedii českého esp. hnutí. V Brně nás v červenci opustili pan Jiří Procházka z Kuřimi (25.7.) a ing. Vladimír Slavík, CSc. (30.7.), jejichž práce byla významná hlavně pro místní klub.

Jak získal kamarády pro esperanto vysvětluje již zmíněné interview redaktorky Ivany Karáskové s mladičkým Janem Hladkým. Citujeme: *Nejvíce zájemců jsem získal na školním zájezdu do Anglie, kam jsme jeli upevňovat znalosti angličtiny. Účastníkům jsem vysvětlil, že esperanto je šestkrát lehčí než angličtina, seznámil je se základy gramatiky a oni zjistili, že je to opravdu tak. Zalíbila se jim možnost poznat něco nového.“ Svým zaujetím pro esperanto však nemíní brojit proti světovým jazykům. Například z angličtiny chce ještě letos dělat státní zkoušku. Proč bych měla mít něco proti tomu, když si mladí lidé rozšiřují obzor. Na zájezdu v Anglii jsem mohla pozorovat, jakou má Honza obrovskou přesvědčovací schopnost. Holky ho poslouchaly s otevřenou pusou,“ vzpomíná na osobitý nábor ředitelka Jana Niznerová. Mezi žáky se podle ní strhla o esperanto nejdříve polemika, v níž však gymnazista zvítězil. Jeho kroužek nyní stabilně navštěvuje asi dvacet nadšenců ze základní školy i gymnazia. Obvykle si napíšeme nejdříve krátký testík, probíráme gramatiku a pak pracujeme s učebnicí. Pokud se člověk učí z dobré knížky, za tři měsíce může číst v esperantu i beletrii, pochopitelně se slovníčkem v ruce.“*

KLUBOVÉ PROGRAMY

Brno: Pozor! Nyní ve ČTVRTEK! Starobrněnská 15, od 19 hod.

2. října v 18. hod v klubovně ÚMČ Brno-střed na Starobrněnské 15 začíná kurz základů esperanta v 11 lekcích. Kurzovné 300 Kč, studenti a důchodci 150 Kč.

4.9. Niaj taskoj kaj planoj	Mgr. Z. Hršel
11.9. František Kožík - esperantisto	M. Malovec
18.9. Kiel vivas niaj E-klubo	V. Podhradská
25.9. Universala kongreso en Aŭstralio	J. Handlová
2.10. Profito el la suna energio	J. Werner
9.10. Kampanjo 2000	M. Malovec
16.10. 50-a IKUE-kongreso en Romo kaj Rimini	Mgr. M. Picková
23.10. Ni lernas lude	Mgr. Z. Hršel
30.10. Ankaŭ aŭtuno estas bela	M. Lorková

Příspěvkový řád Klubu esperantistů v Brně (včetně členství ve svazu): **A** 210 Kč, **B** 120 Kč, **D, E** 70 Kč.

Praha

La kunvenoj de la klubo okazas ĉiulunde de la 18.00 ĝis la 20.00 h en la kunvenejo de pensiuloj en Praha-Smíchov, Nádražní str. n-ro 52. Příspěvkový řád Klubu esperantistů v Praze: **A**: 80 Kč všichni výdělečně činní; **B**: 50 Kč všichni ostatní.

Brno a Stuttgart. V červenci navštívila Brno nebývale silná delegace Stuttgartu v čele s nově zvoleným starostou dr. Wolfgangem Schusterem, aby si v doprovodu představitelů brněnské radnice prohlédla naše město, s nímž je od roku 1989 v partnerském vztahu. Letos jsme i my esperantisté navázali spolupráci se stuttgartskými esperantisty, kteří v květnu hostili našeho místopředsedu M. Malovce během svého mezinárodního kulturního festivalu. Z pražských esperantistů se akce zúčastnili manželé Chrdlovi. Přátelství našich klubů budeme rozvíjet i v budoucnost.

Školní esperantský časopis není běžná věc. A protože předpokládáme, že jsme vzbudili ve čtenářích zvědavost, předkládáme ukázky z časopisu SAMIDEANO, který si vydávají gymnazisté na Sirotkově ulici v Brně.

SAMIDEANO

Časopis každého esperantisty - La gazeto de ĉiu esperantisto

Kion signifas EIS? Atenton! La vorto EIS signifis *Education and Information Systems*. Sed tio estas pasinto. En ferioj ni ŝanĝis tion, ĉar: en la klubnomo estis nenio, ke ni estas Esperanto-klubo; la nomo estis angle. Nun nomo de nia klubo estas *Esperanto-Informanta Societo*.

Klubo EIS en ĵurnalo. En moravia aldono de ĵurnalo "Mladá fronta dnes" 1.8. estis pri Esperanto-movado en nia lernejo. Ĝi estis skribita laŭ sinjorino Karásková. Ŝi parolis kun mi du tagojn antaŭe. Ŝi konas sinjoron Hršel, kiu diris al ŝi pri klubo EIS. Sinjorino Karásková ne scias paroli Esperante, sed ŝi subtenas Esperanto-Movadon. Eble vi konas ŝian edzon - li estas tre konata ŝipestro.

Dek-tri tagoj en Somera Esperanto-tendaro en Lančov.

En feriaro mi partoprenis la trian etapon de ĉiujara somera Esperanta tendaro en Lančov, kiun organizadas Esperantista Klubo en Třebíč. Komenco de tendaro estis 27.7. kaj ĝi finiĝis 9.8. Mi ne povis alveturi tien je la unua tago, ĉar mi venis la 28an de julio. Lančov estas vilaĝeto proksime de Vranov super Dyje. En la tendaro ne estis nur esperantistoj, sed ankaŭ lernantoj de la angla kaj germana lingvoj. Matene estadis ĉiam (krom dimanĉe) kvar studhoroj de Esperanto kaj poste unu horo de kantado. Mia unua instruisto estis sinjoro Malovec, kiun vi certe konas. Li reveturis hejmen kvin tagojn post la komenco de la tendaro. Samtempe (eble tagon pli poste) venis italo vivanta en Britio Vito. Li estis ĉi tie por instrui la anglan, sed li estis esperantisto, same kiel ĉiuj el estraro (krom junaj praktikantoj). Kiam s-ro Malovec forveturis, mia instruisto estis s-ro Kočvara.

Mi loĝis en kabano por kvin personoj, tri knaboj lernis la anglan kaj la alia lernis la germanan. Manĝojn, kiuj estis tiel bonaj kiel en restoracio, preparis por ni profesiaj kuiristinoj. Posttagmeze estis tuttendara programo en grupoj. Ni ofte iradis bani nin en *Vranovská přehrada* aŭ ludis volejbalon, tablo-tenison k. t. p. Mi parolis Esperante tre ofte, kun fremduloj (1 italo, 3 germanoj, 3 aŭstroj) kaj nun mi pensas, ke mi kapablas paroli pli bone ol antaŭe. La vetero estis dum la tuta tempo bona, krom iom malgrandaj pluvoj. Mi volas iri tien ankaŭ venontjare, kaj mi esperas, ke ANKAŬ VI PARTOPRENOS VENONTAN ESPERANTAN TENDARON EN LANČOV!!!!!!

Skribis Jan Hladký

Finnlando

Finnlando estas lando malgranda laŭ nombro de sia loĝantaro (pli ol 5 milionoj da homoj) en Norda Eŭropo. Antaŭ kelkaj monatoj ĝi fariĝis membro de EU (Eŭropa Unio) kaj havas problemojn pro la finna lingvo, kiu ne apartenas la hindo-eŭropa, sed al urala lingva familio. Finnlando fariĝis sendependa en la jaro 1917. Antaŭ tiu dato la rusa, sveda kaj la germana estis gravaj lingvoj en la lernejoj. Granda parto de la finnlanda klerularo estis svedlingva. Oni devis do posedi tiun lingvon por vere klerigi sin. En la 20-aj ĝis 40-aj jaroj la unua kaj la ĉefa lingvo estis la germana. La sveda, la dua oficiala lingvo de la lando, estis kaj daŭre estas deviga kaj oni ne nomas ĝin fremda. Nuntempe la ĉefa fremda lingvo estas, tiel kiel en multe da aliaj landoj, la angla, kiun geknaboj lernas ekde siaj 10 jaroj. Sed, ne ĉiuj instruistoj estas preparitaj

por instrui fremdan lingvon. Estas grandaj diferencoj en la scio de la lingvo jam dum unuaj du lernojaro.

Multe da gepatroj volas, ke ilia infano estu bona lingvisto kaj de ĝia infanaĝo sendadas sian infanon en angle-bazataj infanĝardenojn, klasojn en la bazlernejon aŭ gimnazion, kie oni studas en la angla, aŭ en lingvaj tendarojn. Malgraŭ ĉio, kelkaj lernantoj malamas ĉiujn fremdajn linvojn. En Finnlando oni ne plu vizitas liceon (aĝo 16 - 18 jaroj) laŭ la sistemo: unu klaso en unu jaro. Liceanoj povas progresi pli aŭ malpli rapide laŭ sia kapablo kaj diligenteco. Kion oni antaŭe lernis tri jarojn, nun oni povas studi en du ĝis kvar jaroj. Ili mem elektas siajn kursojn laŭplaĉe. Evidentiĝas, ke iuj evitas la kursojn de la sveda kaj la angla lingvoj, sed tiujn oni ne rajtas abiturienti.

Multaj lingvo-ŝatantoj preferus lerni la germana, rusan, francan aŭ alian lingvon anstataŭ la deviga sveda.

Reskribita el la gazeto Juna Amiko, korektoj Jan Hladký

Kion oni pensas pri instruistino Chrápavá

Sinjorino Chrápavá estas mezjara instruistino de matematiko. Ŝi instruas nur lernantojn de la gimnaziaj klasoj. Famaj estas ŝiaj nedevaj hejm-taskoj. Ŝi estas aŭtorino de lernolibroj por gimnazio (unua, dua kaj tria klasoj de mapli alta gimnazio). Rezultoj de la enketo, kiun ni faris, estas ĉi tie. Nia demando al ĉiuj demanditoj estis: Kion vi pensas pri instruistino Chrápavá? Ni demandis 25 lernantojn: 32% ŝi estas la plej bona instruistino;

48% ŝi estas unu de tri plej bonaj instruistinoj el nia lernejo; 8% ŝi ne estas tiel bona instruistino; 8% ne konas ŝiajn kvalitojn (aŭ ne konas ŝin). Kiel vi povas vidi, sinjorino Chrápavá estas amata.

Ĉu Esperanto estas bezona?

Ĉu Esperanto estas la unua provo pri internacia lingvo? Ne, tute ne. La ideo mem estas preskaŭ samaĝa kiel homaro. Tamen la revo estiĝis vere bezona nur kiam la internaciaj kontaktoj fariĝis pli kaj pli oftaj kaj multe-nombraj. Jam J. A. Komenský volis, ke ekzistu artefarita internacia lingvo. Antaŭ la apero de Esperanto (1887) ekzistis multe da aliaj lingvaj projektoj. La plej konata estas Volapük. Kial oni volas arte krei novan lingvon? Eĉ sen tio ekzistis multaj lingvoj, ĉu ne? Kial ne elekti iun el ili?

Oni ofte metas tiun demandon. Nu, fakte la homaro parolas en pli ol 3000 lingvoj. Por kompreni, kial oni rifuzas tiun solvon, prezentu al vi, ke oni jam elektis iun lingvon el ili. Kio okazos? En kelka tempo la homgrupo, kies lingvo havas nun privilegion, akirus superecon antaŭ la ceteraj lingvoj kaj popoloj, kiuj prave protestas kaj rifuzas tian decidon. Demokratio kaj egaleco tiel ne povas funkcii.

Kiam Zamenhof ekhavis la ideon krei internacian lingvon? Li skribis la leteron al rusa amiko, ke li decidis krei tian lingvon jam en frua infanaĝo. En Bjalistok, kie li naskiĝis la 15an de decembro 1859 kaj kie li vivis preskaŭ 14 jarojn, li vidis interbatali homojn de diversaj lingvoj kaj nacioj. Tiutempe Bjalistok apartenis al Rusio kaj ĝia loĝantaro parolis en kvar lingvoj (ruse, pole, germane kaj hebree)

La Mondo Rakontas (mallongigo LMR) estas aro de rakontoj el 5 kontinentoj. Ĝin kompilis sinjoro Kilian. En LMR estas 50 rakontoj, ĉiu rakonto estas el unu lando. Rakontoj estas mallongaj kaj facilaj. Oni povas aĉeti tion en nia klubo. Ĝi kostas 10 kronojn. Ni havas ankaŭ magnetofonkazeton, kie estas per sinjoro Malovec parolitaj tri rakontoj el LMR kaj tre multe da aliaj interesaj tekstoj. Montro el LMR:

La leonino kaj antilopo. Popola fabelo.

Antaŭ tre longa tempo vivis leonino. Ŝi naskis idon. Malsana ŝi kuŝis en sia rifuĝejo kaj sep tagojn ŝi terure malsatis. Ŝi diris: Mi iros eksteren kaj serĉos manĝaĵon.“ La leonido dormis kaj ŝi eliris. Subite ŝi ekvidis antilopon, kiu sin paŝtis. La antilopo turnis la kapon, ekvidis la leoninon kaj diris: Bonvenon, kuzino!“ La leonino ekhontis kaj ne kaptis la antilopon.

Per ĝentila vorto la antilopo ŝanĝis la malbonan intencon de la leonino.

Artikolo en Starto. En la tria numero de Esperanta gazeto "STARTO" aperis artikolo pri klubo EIS.

Universala Kongreso en Adelajno

En someraj ferioj ekde 19. 7. ĝis 2.8 eventis 82-a internacia kongreso en Aŭstralio, Adelajdo. KAVA-PECH vojaĝis tien. Venonta 83-a kongreso estos en Francio. Pliaj informoj estos en venonta SAMIDEANO.

Fariĝu ano de nia klubo!

Vi povas senpage esti ano de klubo EIS. Vi rajtus vizitadi niajn Esperanto-kursojn, pruntadi diversajn Esperantajn librojn kaj gazetojn en nia biblioteko. Kaj viaj devoj? Preskaŭ neniam, nur propagandi Esperanton. Volontuloj helpas al ni prepari gazeton kaj organizigi diversajn aferojn. Do, se vi volas fariĝi membro de nia klubo, diru al iu el estraro de la klubo datojn pri vi.

Nova vetbatalo. Skribu al ni ĝis 1-a de septembro pri kiel vi pasigis viajn feriojn. La artikolo devas esti skribita Esperante kaj per pli ol 400 vortoj. Tri venkontoj ricevos ian gazeton.

Kunvenoj de klubo EIS

Ni ne scias kiam kaj kie estos la kunvenoj. Ni esperas, ke estrino de lernejo Sirotkova, sinjorino Niznerová permesos kunveni en la lernejo. Ni volas fari Esperanto-kursojn por progresintoj kaj komencantoj. Membroj de la klubo ankaŭ vizitados kunvenojn de Esperanto - klubo en Brno.

Vizitu nian Esperanto-Bibliotekon, kie vi povas trovi multajn interesajn librojn, gazetojn kaj dokumentojn pri Esperanto. Pruntu niajn Esperantajn librojn. Esperantista klubo havas grandan Esperanta-bibliotekon (tri mil libroj). Ceník klubu EIS: ABC esperanta, 56 stran, 10kč; 808 slov v esperantu, 32 stran, 10kč; La Mondo Rakontas, 48stran, 10kč; Historie a spisovatelé, 44 stran, 10kč; Historio kaj Biografioj, 32 stran, 10kč; Kazeta (ABC + LMR), 90 minut, 50kč; Velký slovník česko-esperantský dva díly, celkem 654 stran, 50kč; Esperantsko-český slovník, 240 stran, 121kč; Esperanto pro samouky, 365 stran, 10kč.

La plej interesaj TTT paĝoj:

<http://www.esperanto.net>

<http://esperanto.com>

<http://www.cs.chalmers.se/~martinw/aalen/sercxo.htm>

Všem přátelům esperanta

Snažte se všemi možnými způsoby šířit myšlenku mezinárodního jazyka esperanto. Nebojte se svými dopisy bombardovat kanceláře novin a časopisů, aby otiskly váš článek, nemyslete si že hodiny strávené přemlouváním kamarádů jsou ztracené. Zúčastněte se příští rok dvoutýdenního letního Esperantského tábora v Lančově.

Eldonadas klubo EIS - Esperanto-Informanta Societo Brno

Ĉiu parto de la gazeto povas esti reproduktota sen scio de la klubo EIS nure, se la celo de reprodukto estas vastigi la ideon de la internacia lingvo Esperanto. Oni ne povas igi la gazeton la objekto de komercaj aktivitoj sen konsento de klubo EIS.